

MŁODZIEŻ JAKO PODMIOT, ALE I PRZEDMIOT BADAŃ

- W naukach społecznych uznaje się konieczność pogłębionych studiów i badań nad młodzieżą jako głównego aktora perspektywnych zmian. Pojawia się potrzeba poszukiwania i dookreślenia odpowiedzi na pytanie - młodzież czyli kto? A nawet – młodzieże czyli kto?, bo jest to kategoria społeczna niezwykle zróżnicowana - mówi prof. Agnieszka Cybal-Michalska, dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych, inicjatorka powstania Zespołu Pedagogiki Młodzieży.

Młode pokolenie w dużym stopniu jest takie, jak świat, w którym przyszło im żyć. Rzeczywistość współczesna stwarza wielość możliwości, co z jednej strony stanowi ogromną szansę, z drugiej zaś jest źródłem niepokoju związanego z wyborem. Jak pisze Krystyna Szafraniec, „sytuacja młodych, ich sposób postrzegania świata, ich aspiracje i dążenia życiowe są miarą zmian, które już się dokonały i dystansu, jaki jeszcze jest do pokonania” (Raport Młodzi 2011). Współczesnej młodzieży przypisuje się także znaczącą rolę w budowaniu przyszłości, poprzez dynamizowanie struktury społecznej i wnoszenie do społeczeństwa wartości innowacyjnych – uważa dr Bożena Kanclerz, sekretarz ZPM.

Idea powstania Zespołu Pedagogiki Młodzieży zrodziła się na WSE UAM, w jego Zakładzie Socjopedagogicznych Problemów Młodzieży. W działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników problematyka młodzieży, a w szczególności badania nad kondycją współczesnej młodzieży, lokują się wśród najważniejszych. Stanowią one układ odniesienia dla rozważań nad przyszłością społeczeństwa. ZPM funkcjonuje od ponad 3 lat przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Celem jego działalności jest rozwój subdyscypliny – pedagogiki młodzieży, a także wymiana myśli naukowej i doświadczeń w pracy z młodymi.

Rozwój tej subdyscypliny jest pożądany m.in. w kontekście edukacyjnym; dzięki niemu pedagodzy są w stanie adekwatnie reagować na zmiany zachodzące w systemie kształcenia. Dostrzegając potrzebę pogłębionych studiów nad młodzieżą, pracownicy Zakładu Socjopedagogicznych Problemów Młodzieży prowadzą przedmiot pedagogika młodzieży, podczas którego studenci – przyszli nauczyciele, zdobywają kompetencje do pracy z młodymi, będącymi w trudnym okresie pomiędzy dzieciństwem a dorosłością. W zreformowanej 8-letniej szkole podstawowej praca z młodzieżą jest istotnym *novum* dla wielu nawet doświadczonych nauczycieli, którzy do tej pory pracowali z dziećmi, dziś natomiast muszą pełnić także rolę wychowawców młodzieży.

Wielość spraw i światów, w których funkcjonują współcześni młodzi ludzie, a także zainteresowania badawcze naukowców, stały się przyczynkiem do powstania 10 zespołów roboczych w ramach ZPM, które badają szeroko rozumiane problemy

młodzieży. W zespołach powstają publikacje i projekty badań naukowych. – Bardzo cieszymy się, że zespół stanowi forum integrujące środowisko naukowe pedagogów, promuje współczesne nurty rozwoju pedagogiki młodzieży i kierunki badań nad młodzieżą, oparte na dorobku nauk humanistycznych i społecznych oraz wynikających z nich rozwiązaniach dla praktyki edukacyjnej. Zespół bierze także udział w interdyscyplinarnym dyskursie – niejako w poprzek subdyscyplin – wo-

kół kluczowych problemów pedagogiki młodzieży. Bowiem to w pracach pedagogicznych, ale również socjologicznych, kulturowych i filozoficznych, młodzież jest przedmiotem i podmiotem badań – podkreśla prof. Agnieszka Cybal-Michalska.

Naukowcy badają m.in. młodzież w kontekście środowiska edukacyjno-zawodowego, kulturowego czy też lokalnego i globalnego. Ważnym obszarem badawczym są także zagadnienia związane z procesem formowania się tożsamości czy kształtowanie orientacji prorozwojowych wśród młodzieży.

– Badania prowadzone przez pracowników Zakładu Socjopedagogicznych Problemów Młodzieży, zarówno wśród licealistów jak i studentów pokazują, że w ostatnich latach mimo wybrzmiewających licznych problemów i trudności, z jakimi musi radzić sobie współczesne pokolenie młodych, badani nadal nastawieni są prorodzinnie i cenią sobie takie wartości, jak: miłość, rodzina czy przyjaźń. Wyniki te pozwalają myśleć pozytywnie o przyszłości młodych ludzi – mówi dr Kanclerz.

140 uczestników ZPM z 20 ośrodków akademickich z kraju spotyka się trzy razy w roku. Niedawno odbyło się dziesiąte, jubileuszowe posiedzenie. Spotkania wiążą się z wykładami wybitnych pedagogów (m.in. prof. Bogusław Śliwerski, prof. Marek Kucia, prof. Stefan Kwiatkowski, prof. Zbyszko Melosik, prof. Wojciech Skrzydlewski) i są okazją do zapoznania się z najnowszymi badaniami nad młodzieżą oraz do prowadzenia ożywionych dyskusji. Jednym z elementów posiedzeń jest cykl „Poranna kawa z cytatami: One, Oni mówią...”, zaproponowany przez prof. A. Cybal-Michalską, adresowany do młodych naukowców. Na każdym posiedzeniu losują oni cztery cytaty, które traktują jako punkt wyjścia do zaprezentowania swoich poglądów dotyczących świata młodzieży i młodzieży w świecie, popartych doniesieniami z literatury przedmiotu.

Anna Kamińska